

CRNA GORA

SAVJET ZA GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE

Broj: 17/13-19

Podgorica, 24. maj 2019. godine

Savjet za građansku kontrolu rada policije, u daljem tekstu Savjet, u sastavu **mr.sci. Aleksandar Saša Zeković, prof. dr Dražen Cerović, doc.dr Branislav Radulović, dr Vladimir Dobričanin i advokat Zoran Čelebić**, na sjednici održanoj 24. maja 2019. godine u Skupštini Crne Gore razmotrio je, po sopstvenoj inicijativi, postupanje policije u odnosu na zaštitu bezbjednosti i integriteta građanina I.T. i njegove porodice i usvojio nakon pribavljenih izjašnjenja i obavljene rasprave sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Savjet je po sopstvenoj inicijativi pratio postupanje policije povodom nasrtaja na imovinu i lični integritet građanina I.T. iz Berana, koji je javnosti saopštio da je nasilje prema njemu motivisano njegovom etničkom pripadnošću.
2. Savjet je javno ukazao na potrebu osnaživanja lokalnih aktivnosti koje uključuju jačanje tolerancije, građanske i međuetničke solidarnosti ali i pojačani senzibilitet državnih institucija, naročito tužilaštva s obzirom na rukovodeću ulogu u postupanju policije, kako bi se prepoznala pozadina i motiv nasilja i imovinskih delikata.
3. Podaci potrebni za sveobuhvatnu procjenu postupanja policije su zatraženi službenim putem, a obavljena je i neposredna konsultacija sa direktorom Uprave policije i načelnikom Centra bezbjednosti (CB) Berane.
4. Savjet je informisan da su prema dostupnim podacima uredno prijavljeni nasrtaji na imovinu za koje se nadležni tužilac u kontinuitetu izjašnjavao da nema elementa krivičnog djela. Policija je obavijestila Savjet da je po prvi put registrovano da se radi o fizičkom napadu i da u policijskoj evidenciji nije prijavljeno reketiranje te prijetnje po nacionalnoj osnovi kao i da je posljednji slučaj obijanja poslovnog objekta kriminalističko tehnički obrađen.
5. Savjet je, povodom konkretnog događaja fizički napad na građanina I.T, ocijenio da je Policija reagovala efikasno i da su protiv odgovornih lica podnijete krivične prijave zbog nanošenja teške tjelesne povrede i zbog nasilničkog ponašanja uz određivanje tužilačkog zadržavanja.
6. Savjet je pozdravio činjenicu da je direktor Uprave policije po saznanju za intenzitet i širinu problema ostvario neposredni kontakt sa građaninom I.T. i naložio pojačanu pažnju i aktivnosti. Policiji je naloženo pojačano prisustvo na tom lokalitetu u cilju poboljšanja bezbjednosti i ukupnog osjećaja lične i porodične sigurnosti građanina, a pojačana kontrola i patroliranje su uključili i pretres privatnih objekata i privođenje više osoba iz neposrednog komšiluka građanina I.T. ali nije bilo osnova za njihovo dalje krivično procesuiranje.

7. Savjet je od načelnika CB Berane zatražio da dostavi detaljnu informaciju o ukupnim aktivnostima Policije za duži vremenski period a povodom svih prijava građanina I.T. Za izjašnjenje Savjeta je bilo neophodno da ima pouzdanu informaciju o svim prijavama građanina I.T. i postupanju policije povodom istih kako bi se ocijenilo da li su preduzeta sva policijska ovlaštenja i da li je posrijedi nezainteresovanost i diskriminacija građanina od strane policijskih službenika.
8. Savjet je ostvario i neposredni kontakt sa građaninom I.T. koji je saopštio da problem u kojem se nalazi traje već godinu i po dana. Neke incidente nije prijavio ali većinu jeste i uvijek je ukazao Policiji na konkretna lica, kao i da je posrijedi etnički motivisano nasilje. Građanin I.T. smatra da je njegov problem od ranije zapostavljen i da se u ranijem periodu osjećao potpuno samim u svojim naporima da zaštiti ličnu i porodičnu bezbjednost i imovinu. Savjetu je saopštio da je odbio bolničko liječenje zbog straha za bezbjednost svoje porodice. Savjet je i po tom pitanju obavio dodatnu konsultaciju sa načelnikom CB Berane, Miodragom Božovićem, kako bi se u potpunosti građaninu garantovala i osigurala bezbjednost.
9. Iz CB Berane su informisali Savjet da je (1) građanin I.T. iz Berana, 26.10.2017, telefonskim putem, Dežurnoj službi prijavio da su mu od strane NN lica oštećena četiri pneumatika na vozilu parkiranom ispred porodične kuće u selu Lužac, koja je činjenica uviđajem i potvrđena, uz konstataciju da je do oštećenja došlo upotrebom podesnog sredstva. Nakon što je uviđaj izvršen prikupljena su obavještenja, gdje je oštećeni naveo da ni sa kim nema poremećene međuljudske odnose, te da je i kod njegovih komšija bilo ovakvih pojava. Od strane ODT u Beranama događaj je kvalifikovan kao krivično djelo (KD) „Uništenje i oštećenje tuđe stvari“ iz člana 253 st.1 KZ CG, za koje se gonjenje preduzima po privatnoj tužbi.
10. Savjet je informisan da je (2), 16.04.2018 u 7h, telefonskim putem Dežurnoj službi CB Berane građanin I.T. prijavio da je od strane NN lica izvršena provala trafike d.o.o „Lucija“ vlasništvo Iv.T. u neposrednoj blizini Osnovne škole „Vuk Karadžić“ u naselju Dolac Berane, a postupajući po prijavi, policijski službenici CB Berane su izvršili uviđaj i prikupili obavještenja od I.T. zapošljenog u trafici. Ovim povodom privedena su lica P.N. i P.M. radi provjere alibija, potom puštena bez zadržavanja, a u konsultaciji sa ODT u Beranama M.J, i predočenog stanja je konstatovano da se radi o KD „Uništenje i oštećenje tuđe stvari“ iz člana 253 KZCG, za koje se gonjenje preduzima po privatnoj tužbi.
11. Savjet je informisan da je (3), 16.12.2018. u 8,25h, građanin I.T. telefonskim putem, ponovno, prijavio Dežurnoj službi da je NN lice provalilo u istu trafiku vlasništvo njegove supruge Iv.T. O događaju je upoznat ODT u Beranama S.A, koja se izjasnila da ne može izaći na lice mjesta i ovlastila policijske službenike CB Berane za vršenje uviđaja, na temelju čega su prikupljena obavještenja od I.T. kao zapošljenog u trafici. ODT u Beranama se izjasnila da se u konkretnom slučaju radi o KD „Sitna krađa, utaja i prevara“ iz člana 246 st.3 KZ CG, za koje se gonjenje preduzima po privatnoj tužbi.
12. Savjet je informisan o događaju (4), od 02.02.2019, kada je građanin I.T. telefonskim putem Dežurnoj službi prijavio da je NN lice provalilo u njegovu porodičnu kuću u selu Lužac, Berane, a sa događajem je upoznata ODT u Beranama S.A. koja se izjasnila da ne može izaći na lice mjesta i ovlastila policijske službenike CB Berane za vršenje uviđaja. Od I.T. je uzet zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina u kojem je naveo da je došlo do oštećenja zadnjeg vjetrobranskog stakla na njegovom PMV koje je bilo parkirano u pomoćnom objektu tj. garaži. Policijski službenici su u prostorijama CB Berane prikupili obavještenja od P.M. iz Berana, radi utvrđivanja alibija, nakon čega je pušten bez zadržavanja. Ovim povodom ODT u Beranama S.A. se izjasnila da se u konkretnom slučaju radi o KD „Uništenje i oštećenje tuđe stvari“ iz člana 253 st. 1. KZ CG za koje se gonjenje preduzima po privatnoj tužbi.

13. Službenici CB Berane su u cilju preventivnih aktivnosti pozvali lica: P.M, R.M, P.N, S.A. od kojih je uzet zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina, a na okolnosti ponašanja prema građaninu I.T. Ovom prilikom sva lica su u izjavama navela da nemaju nikakav konflikt sa I.T. niti bilo kakvih drugih problema. Iz CB Berane su Savjetu saopštili da su nakon razgovora sa ovim licima, službenici CB Berane preduzeli niz preventivnih mjera i aktivnosti u cilju povećane bezbjednosti i imovine porodice T. kroz stalni kontakt I.T. sa komandirima Stanice policije CB Berane R.M, operativno pokrivanje i obilazak stambenog i poslovnog objekta porodice T, operativno pokrivanje, praćenje i kontrolu navedenih lica te stalni obilazak naselja Dolac.
14. Savjet je informisan da je (5) građanin I.T, 16.03.2019 u 07.05h, Dežurnoj službi CB Berane prijavio telefonskim putem da je NN lice izvršilo provalu istog trgovinskog objekta. Sa događajem je upoznat ODT u Beranama B.M. po čijem ovlaštenju su policijski službenici Stanice kriminalističke policije izvršili uviđaj, kojom prilikom je utvrđeno da je iz objekta otuđeno nekoliko limenki pića i čokoladica u vrijednosti oko 50 eura. Preduzimajući mjere i radnje u cilju rasvjetljavanja krivičnog djela, policijski službenici CB Berane su priveli više lica: S.A, P.M, Đ.D, P.N, I.M. i R.M. Od imenovanih lica uzeti su DNK profili radi vještačenja i nakon provjere alibija lica su puštena bez zadržavanja. Policijski službenici CB Berane i dalje preduzimaju mjere i radnje na rasvjetljavanju ovog krivičnog djela a tužilac se, što je za Savjet posebno interesantno, napokon izjasnio u pravcu podnošenja krivične prijave protiv NN izvršioca za „Tešku krađu“ iz člana 240 st. 1 KZCG.
15. CB Berane je informisao Savjet da je (6), 18.03.2019. u 13.30h, građanin I.T. lično prijavio da je navedenog dana oko 12.30h, ispred istog trgovinskog objekta lice R.M. iz Berana bilo u društvu sa P.N, i uputio mu riječi „To brate Srbije, ti si uz nas“. Građanin I.T, koji se nalazio u unutrašnjosti objekta, je ovaj postupak shvatio kao provokaciju, nakon čega su R. i P. privedeni u CB Berane i od njih su zaprimljeni zapisnici o obavještenju prikupljenom od građanina, kao i od T. Sa događajem je upoznata ODT u Beranama J.M. koja se izjasnila da u iznijetom nema elemenata KD za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti, kao i dežurni sudija Područnog organa za prekršaje Bijelo Polje-Odjeljenja Berane u pogledu postojanja elemenata prekršaja, te su lica upozorena i puštena bez zadržavanja.
16. Savjet je informisan da je građanin I.T. telefonskim putem (7), 18.03.2019. u 17.10h, prijavio dežurnoj službi CB Berane da je oko 16.45h, u istom trgovinskom objektu gdje radi, fizički napadnut od strane P.N. i R.M. udarcima stisnutim pesnicama i nogama u predjelu glave i tijela, te su postupajući po prijavi policijski službenici CB Berane povelili građanina T.I. u Opštu bolnicu u Beranama, gdje su mu ljekari konstatovali teške tjelesne povrede u vidu frakture nosne kosti. Istog dana su policijski službenici CB Berane, u 17,30 h, lišili slobode P.N. i R.M, od njih zaprimili zapisnike o obavještenju prikupljenom od građanina, kao i od oštećenog I.T. i svjedoka R.G. i D.D. iz Berana. Sa događajem je upoznata ODT u Beranama M.J. koja se izjasnila da se protiv P. i R. podnese krivična prijava zbog postojanja osnova sumnje da su kao saizvršioči počinili KD „Nasilničko ponašanje“ iz člana 399 KZCG, u sticaju sa KD „Teške tjelesne povrede“ iz člana 151.st 1. KZCG. S tim u vezi, 19.03.2019. godine P. i R. su uz krivičnu prijavu privedeni radi saslušanja nakon čega im je donijeto rješenje o zadržavanju, u trajanju od 72 časa.
17. Savjet je od CB Berane informisan da su zbog izvršenih krivičnih djela iz oblasti imovinskih delikata na području Berana, policijski službenici CB Berane vršili pretrase stana i drugih prostorija P.M, R.M, T.Ž, R.M, S.A. i P.N, povratnika u izvršenju krivičnih djela, a dovode se u vezu i sa incidentima vezanim za građanina I.T.
18. Iz CB Berane su napomenuli da je predmetna trgovinska radnja i ranije dok je bila u vlasništvu drugih lica, takođe, bila predmet napada.

19. U odgovoru CB Berane koji je dostavljen Savjetu ovim povodom je navedeno da se uvidom u spise predmeta iz oblasti imovinskih delikata po prijavama građanina I.T. i obavještenjima koje je dao službenim putem, nije došlo do saznanja da su predmetni događaji izvršeni na nacionalnoj osnovi.
20. Odgovor CB Berane Savjet je dostavio građaninu I.T. na upoznavanje i izjašnjenje.
21. Građanin I.T. je u svom u izjašnjenju naveo da CB Berane nije dostavio cjelokupnu dokumentaciju koja tretira sve predmetne događaje.
22. Građanin I.T. je naveo da je (8), 3.05.2018, prijavio još jedan napad na njega i porodicu, da je na kiosku izbio požar, o čemu je sačinjenje zapisnik. Napomenuo je da je i ovaj napad bio nacionalno motivisan, potkrijepljujući navedeno činjenicom da su osumnjičeni, 16.04.2018, (9) u večernjim časovima došli ispred njegovog poslovnog objekta, vrijeđala ga, prijetili mu i pred suprugom i maloljetnom kćerkom uputili riječi: „Ustaše, selite se, nema šta da tražite ovdje“. Istakao je da su na ovaj način obesmišljene izjave osumnjičenih date povodom događaja, od 2.02.2019, da nemaju nikakav konflikt sa s njim niti bilo kakvih drugih problema. Tog dana, kako je naveo, izvršena je provala njegove porodične kuće, slučaj (2), o čemu je odmah obavijestio CB Berane i o istom su prikupljena obavještenja od svih osumnjičenih lica.
23. Građanin I.T. je takođe ukazao da zapisnik, od 16.12.2018 - slučaj (3), a koji se odnosi na izvršenu provalu trafike d.o.o. „Lucija trade“ nije kompletan, a iste večeri je izvršeno i obijanje njegovog vozila o čemu je takođe sačinjen zapisnik ali koji Savjetu nije prezentovao uslijed odsustva inspektora iz opravdanog privatnog razloga i da će nedostajući dokument naknadno priložiti. Istakao je da preko puta kioska stanuje policijski službenik CB Berane koji je u nekoliko navrata učestvovao u postupku uviđaja kao „krim tehničar“, ali da nikada nije reagovao na napade i objekat. S tim u vezi interesantnim ocijenio da ovaj policijski službenik nikada nije čuo zvuk alarma sa objekta i pored činjenice da je njegova kuća udaljenja manje od 10 m od objekta, ali i čudnim da isti ne osjeća dužnost da mu pruži zaštitu. Građanin I.T. dostavio Savjetu priložio je Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina od 3.05.2018. - slučaj (8) kao i Zapisnik o uviđaju od 18.03.2019. - slučaj (7).
24. Izjašnjenje građanina I.T. je dostavljeno načelniku CB Berane na hitno upoznavanje.
25. Savjet je konstatovao da je u zapisniku CB Berane o obavještenju prikupljenom od građanina I.T. sa poznatim djelovodnim brojem, od 3.05.2018, građanin I.T. ukazao na prijetnje da je „ustaša“ i da „treba da se seli odavde“ (pgledati tačku 22. ovog Zaključka).
26. U kontekstu obezbjeđenja kredibilnih informacija za potrebe Savjeta načelnik CB Berane je dostavio dodatnu informaciju sa hronološkim opisom postupanja pripadnika policije povodom slučaja građanina I.T.
27. Povodom događaja od 3.05.2018, slučaj (8) na koji je ukazao građanin I.T. iz CB Berane je Savjetu pojašnjeno da je Dežurnoj službi CB Berane građanin I.T. prijavio požar na platnenom reklamnom panou na trgovinskom objektu d.o.o. „Lucija trade“, kojom prilikom su policijski službenici konstatovali da je na objektu nastupila manja materijalna šteta, i s tim u vezi upoznali ODT u Beranama M.J. koja se izjasnila da u konkretnom slučaju nema elemenata KD koje se goni po službenoj dužnosti. U vezi navedenog događaja u CB Berane privedeno je lice P.N;
28. Iz CB Berane Savjetu je saopšteno da događaj - slučaj (9) - navodi građanina I.T. da su ga, 16.04.2018, ispred poslovnog objekta osumnjičena lica, vrijeđala i prijetila mu pred suprugom i maloljetnom ćerkom, nije evidentiran u Dežurnoj službi;
29. U vezi navoda građanina I.T. u odnosu na događaj - slučaj (3) da zapisnik nije kompletan iz CB Berane su saopstili Savjetu da su službenici policije prikupili obavještenja od građana vezano za provalu trafike i vozila i sačinili Zapisnik o uviđaju od 16.12.2018.
30. U vezi navoda građanina I.T. o policijskom službeniku D.S. koji stanuje u neposrednoj blizini trafike, raspoređenog na poslovima krim. tehničara u stanici kriminalističke

policije, načelnik CB Berane je naveo da se radi o savjesnom i odgovornom službeniku, koji je i u noći 28.03.2019 - slučaj (10) - telefonskim putem prijavio požar CB Berane, nakon čega su uslijedile dalje mjere i radnje, u kojima je i on učestvovao a rezultirale su podnošenjem Posebnog izvještaja ODT u Beranama protiv S.A. za KD „Uništenje i oštećenje tuđe stvari“ iz čl. 253 st 2 KZCG, a prilikom prethodnih događaja i napada na I.T. je pružio svoj doprinos na način što je ukazivao na lica koja su mogući izvršioци.

31. Savjet je sa dopunjenom informacijom CB Berane upoznao građanina I.T.
32. Savjet je predložio da se uz preduzete mjere i aktivnosti u domenu bezbjednosti, naloži, na odgovarajućem nivou, razmatranje mogućnosti da se porodici T. pruži psihosocijalna podrška koja je neophodna za prevladavanje posljedica straha i nasilja kao i da se razmotre mogućnosti finansijske podrške prema porodici T. Činjenica da je potpuno uništen objekat iz kojeg su se bavili preduzetništvom primarno ističe i aspekte egzistencije ove porodice.
33. Savjet je, po sopstvenoj inicijativi, kopiju cjelokupnog predmeta dostavio političkoj partiji Hrvatska građanska inicijativa i poslaniku Adrijanu Vuksanoviću, na upoznavanje sa sadržinom.
34. Savjet je sa zadovoljstvom uočio da je problem građanina I.T. pridobio nepodijeljenju pažnju javnosti, svih lokalnih i državnih autoriteta, svih društvenih i političkih struktura i da nije politizovan. Savjet je pozdravio odlučnu reakciju predsjednika opštine Berane i Skupštine opštine Berane, predsjednika Skupštine Crne Gore, predsjednika Vlade, ministra unutrašnjih poslova, direktora Uprave policije i Vlade Crne Gore u cjelini. Njihove aktivnosti i istupi usmjereni su na razvoj društvenog i institucionalnog okruženja u kojem se ne toleriše nasilje.
35. I pored činjenice što je pažnja građanske kontrole policije i crnogorske javnosti u cjelini bila usmjerena na izvještavanje CB Berane o svim aktivnostima policije po prijavama građanina I.T. Savjet konstatuje propust službenih lica koja su radila na pripremi tog izvještaja. Prvobitni izvještaj, dostavljen Savjetu, nije sadržao podatke o svim incidentima na što je argumentovano pred Savjetom ukazao građanin I.T. Nakon toga iz CB Berane je dostavljen dopunjeni izvještaj (pogledati tačke 21-24 ovog Zaključka).
36. Savjet konstatuje profesionalni propust u radu policijskih službenika u odnosu na događaj od 28. marta 2019 godine kada je zapaljen trgovinski objekat. Stalni obilazak naselja i pokrivanje stambenog i poslovnog objekta porodice T. morali su biti obavljani sa pojačanom pažnjom i bez napuštanja mjesta opservacije. Taj propust ne samo da je iskorišten od strane izvršica krivičnog djela već je i kod porodice T. produbio osjećaj straha i ugrožene bezbjednosti a šteta je nanijeta i ukupnim profesionalnim naporima Uprave policije i načelnika CB Berane.
37. Savjet rijetko komentariše aktivnosti i pojave izvan policijske organizacije. Ipak, imajući u vidu ispoljenu učestalost napada na imovinu porodice T. i sadržaj određenih zapisnika o obavještenju prikupljenom od građanina mora da uoči potrebu proaktivnijeg i samoinicijativnog djelovanja državnih tužilaca, uz veće izlaženje na mjesto izviđaja. Proaktivni pristup podrazumijeva i veće interesovanje za ukupne okolnosti i pozadinu učestalosti u konkretnom slučaju imovinskih delikata na štetu jednog te istog građanina. Savjet ocjenjuje da bi takav pristup dodatno unaprijedio postupanje Policije i njene rezultate.
38. U vezi sa istim, Savjet preporučuje Upravi policije da kod osjetljivih predmeta, kod kojih se registruje ponavljanje različitih nasilnih djela prema istom licu na osnovu sopstvene procjene i bez konsultovanja podnesu nadležnm državnom tužiocu odgovarajuću krivičnu prijavu.
39. U ovom trenutku, na osnovu raspoloživih informacija i dokumentacije, Savjet konstatuje da je povodom fizičkog napada na građanina I.T. i paljenja njegovog poslovnog objekta, država Crna Gora pružila odgovarajući odgovor na nasilje. Pružen je sveobuhvatan institucionalni odgovor što osim snažne osude nasilja uključuje osiguranje bezbjednosti

ove porodice, zaokružen krivičnopravni progon odgovornih lica za ugrožavanje njihove bezbjednosti i uništavanje imovine uz odgovarajuću egzistencijalnu podršku i pomoć.

40. Savjet je odlučio da nastavi da prati bezbjednosne aspekte i rad policije u konkretnom slučaju.

SAVJET ZA GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE